

Ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma 2020-2024

Pälkäneen kunta / Rakennus- ja ympäristöjaosto

Sisällys

1. Johdanto	2
2. Toimialueen ympäristö ja merkittävimmät pilaantumisen vaaraa aiheuttavat toiminnot .	3
3. Ympäristönsuojelulain mukainen valvonta ja valvonnan järjestäminen	4
3.1. Luvanvaraiset, ilmoituksenvaraiset ja rekisteröitävät toiminnot	5
3.2. Ympäristönsuojelulain mukaan ilmoitusvelvolliset kertaluontoiset toiminnot	5
3.3. Ympäristönsuojelulain mukaiset muut valvonta-asiat	6
3.4. Muu ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluva valvonta	6
4. Riskinarviointi ja valvontaluokkiin jakaminen	7
5. Valvontaohjelma	7
6. Valvonnan resurssit	8
6.1. Priorsointi	8
6.2. Delegoinnit	9
7. Viranomaisten yhteistyö	9
7.1. Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus	9
7.2. Aluehallintovirasto	10
7.3. Rakennusvalvonta, kaavoitus ja tekninen toimi	10
7.4. Terveystoimien viranomainen	10
7.5. Tukes ja pelastusviranomainen	10
7.6. Jätehuoltoviranomainen	11
7.7. Muu yhteistyö	11
8. Valvontasuunnitelman seuranta ja päivitys	11

1. Johdanto

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen huolehtii ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaisesta valvonnasta sekä lupa- ja ilmoitusmenettelyistä ja käyttää osaltaan ympäristönsuojelun yleisen edun puhevaltaa ympäristönsuojelulain mukaisessa päätöksenteossa. Ympäristönsuojelulain mukaisesti valvontaviranomaisen on järjestettävä annettujen säännösten ja määräysten valvonta niin, että se on laadukasta, säännöllistä ja tehokasta ja perustuu ympäristöriskien arviointiin. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on lakisääteinen velvollisuus laatia alueelleen valvontasuunnitelma säännöllistä valvontaa varten. Valvontasuunnitelma on tarkistettava säännöllisesti. Luvan- ja ilmoituksenvaraisten sekä rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkistuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta on laadittava myös valvontaohjelma.

Ympäristönsuojeluun liittyvän valvonnan tavoitteena on ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja jo tapahtuneesta pilaantumisesta aiheutuvien haittojen korjaaminen. Lisäksi valvonnan tavoitteena on ehkäistä jätteistä ja jätehuollosta aiheutuvia haittoja ja edistää jätteiden hyötykäyttöä. Valvonnalla ja tarkastuksilla välitetään tietoa lainsäädännön vaatimuksista, toiminnan ympäristövaikutuksista ja ympäristön pilaantumisherkkyydestä. Valvonnassa huolehditaan, että lainsäädäntöä ja sen nojalla annettuja määräyksiä noudatetaan. Valvontasuunnitelman ja -ohjelman tarkoitus on tehostaa valvontaa ja pyrkiä mahdollisimman hyvään vaikuttavuuteen kohdentamalla valvonta ympäristönsuojelun kannalta merkittävimpiin tehtäviin.

Lakisääteinen valvontasuunnitelma koskee ympäristönsuojelulain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvontaa. Halutessaan ympäristönsuojeluviranomainen voi koota myös muiden säädösten mukaiset valvontatehtävät samaan suunnitelmaan.

Ympäristönsuojeluasetuksessa (713/2014) on säädetty valvontasuunnitelman ja valvontaohjelman sisällöstä. Valvontasuunnitelman tulee sisältää tietoa niistä keinoista ja resursseista, jotka valvonnalla on käytössään. Lisäksi valvontasuunnitelmasta on löydyttävä tietoa alueen ympäristöoloista ja niistä toiminnanharjoittajista, jotka voivat aiheuttaa ympäristölle haittaa tai pilaantumista. Valvontasuunnitelmasta tulee myös käydä ilmi ne perusteet, joilla valvontaa järjestetään ja ympäristölle aiheutuvan haitan riskit arvioidaan. Valvontaohjelmassa määritellään vuoden aikana tehtävät tarkastukset sekä muut luvan- ja ilmoituksenvaraisiin sekä rekisteröitäviin toimintoihin kohdistettavat valvontatoimet.

Pälkäneen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimii rakennus- ja ympäristöjaosto. Pälkäneen kunnan ensimmäinen ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma laadittiin vuosille 2015-2019. Silloin ympäristönsuojeluviranomaisena toiminut Pälkäneen ympäristölautakunta hyväksyi suunnitelman päätöksellään 19.11.2015 § 24.

Pälkäneen ympäristönsuojeluviranomainen noudattaa valvontakäytännöissään voimassa olevaa lainsäädäntöä ja ympäristöhallinnon antamia ohjeita. Tähän

ympäristönsuojelun valvontasuunnitelmaan on kirjattu ympäristöluvallisten laitosten sekä ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen tarkastusten sekä muiden säännöllisten valvontatoimenpiteiden perusteet. Suunnitelma kattaa myös muiden ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvien ympäristöriskiä aiheuttavien toimintojen valvonnan ja valvontaan liittyvän toiminnan suunnittelun.

2. Toimialueen ympäristö ja merkittävimmät pilaantumisen vaaraa aiheuttavat toiminnot

Pälkäne on pinta-alaltaan 739 km² ja tästä alasta vesistöjä on 181 km². Asukkaita toiminta-alueella oli 6 499 joulukuussa 2018. Kunnan asutus on jakautunut pääasiassa kolmeen suurempaan taajamaan, kunnan keskustaajama Onkkaala, Luopioisten kirkonkylä ja Aitoo, sekä harvemmin asuttuihin kyliin.

Uusi Pälkäneen kunta syntyi 1.1.2007, kun Pälkäneen kunta ja Luopioisten kunta yhdistyivät. Pälkäne sijaitsee Pirkanmaan maakunnassa ja kuuluu Tampereen seutukuntaan. Kunta sijaitsee maakunnan rajalla ja sillä on naapurikuntia Kanta-Hämeessä ja Päijät-Hämeessä. Pälkäneeltä Tampereelle on 35 kilometriä, Hämeenlinnaan 45 kilometriä, Helsinkiin 140 kilometriä ja Lahteen 90 kilometriä. Etäisyys lähimmälle lentoasemalle Tampere-Pirkkalaan on 50 kilometriä.

Kunnan asutus on jakautunut kolmeen suurempaan taajamaan (kunnan keskustaajama Onkkaala sekä Luopioisten kirkonkylä ja Aitoo) ja kunnan harvemmin asuttuihin kyliin. Kunnan liikenteen merkittävin yhteys on valtatie 12 Tampereelle ja Lahteen.

Kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä on annettu määräyksiä mm. pohjaveden suojelemiseksi. Ympäristönsuojelumääräykset on hyväksytty vuonna 2015. Ympäristönsuojelumääräysten päivittäminen on suunnitelmissa lähivuosina.

Pälkäneen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvia ympäristölupa- tai rekisteröintivelvollisia toimintoja on 35 kpl, jotka ovat suurimmaksi osaksi pieniä yrityksiä, kuten polttonesteiden jakeluasemia ja eläinsuojia. Muita suunnitelmallisesti valvottavia kohteita Pälkäneellä on esimerkiksi voimassa olevat maa-ainesluvut, joita on 12.

Merkittävä pilaantumisen vaara on erityisesti vedenhankinnan kannalta tärkeillä 1-luokan pohjavesialueilla, joita on Pälkäneen kunnan alueella neljä ja 2-luokan, eli vedenhankintaan soveltuvia, pohjavesialueita kolme. 1-luokan alueet sijaitsevat harjujaksoilla, joista yksi kulkee Hämeenkosken ja Tampereen välillä. Tällä alueella, Pirkanmaan vesienhoidon

toimenpideohjelma 2016-2021 suunnitelman luonnoksessa, on Kollolanharjun ja Isokangas-Syrjänharjun pohjavesialueet liikenteen, teollisuuden, maatalouden tai vedenottamotoiminnan johdosta luokiteltu riskialueiksi. Toinen harjujakso, jolla sijaitsee I luokan pohjavesialue Syrjänharju-Konkinharju B, kulkee Tuuloksesta Aitoon kautta kohti Pälkäneveettä ja kolmas harjujakso, jolla sijaitsee Kirkonkylän pohjavesialue, kulkee Kuhmalahden suuntaan Puutikkalasta. Kaikilla ensimmäisen luokan pohjavesialueilla sijaitsee myös vedenottamo, joiden arvioidut antoisuudet vaihtelevat välillä 100 - 3100 m³/d. Pohjavesialueilla on jonkin verran maa-aineksen ottotoimintaa. Luopioisten alueen pohjavesien suojelusuunnitelma on tehty vuonna 2004, ennen kuntien yhdistymistä. Pälkäneen alueelle pohjavesien suojelusuunnitelma on tehty vuonna 2011. Pälkäneen alueella sijaitsee valtakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaita kallio-, harju- ja kumpumoreenialueita, sekä valtakunnallisesti arvokas Syrjänharjun rantakerrostuma. Lisäksi Pälkäneellä sijaitsee maakunnallisesti arvokkaita kulttuuri- ja maisema-alueita. Myös seitsemän Natura 2000- verkostoon kuuluvaa aluetta sijaitsee suunnitelman toiminta-alueella, samoin kuin luonnonsuojelullisesti tärkeitä alueita. Toiminta-alueella voimassa olevista kunnan hallinnoimista ympäristöluvista suurin osa on eläinsuojien lupia. Lisäksi on esimerkiksi useita maa-aineksen ottoon ja romuajoneuvojen vastaanottoon myönnettyjä lupia. Suurimmat riskit liittyvät pohjaveden pilaantumiseen, koska alueella sijaitsee useita vedenhankinnan kannalta tärkeitä, luokan I pohjavesialueita. Lisäksi erityisesti seurattavia ympäristöjä ovat Natura- ja luonnonsuojelualueet.

3. Ympäristönsuojelulain mukainen valvonta ja valvonnan järjestäminen

Valvontaa suoritetaan pääasiassa kahdella tavalla. Suunnitellusti ja säännöllisesti valvontaa suoritetaan kohteissa, joissa on voimassa oleva ympäristölupa tai ne ovat ympäristönsuojelulain nojalla rekisteröityjä tai ilmoituksenvaraisia. Näiden kohteiden määräaikaistarkastukset suunnitellaan riskiarvioinnin pohjalta. Tarkastukset suoritetaan paikan päällä kohteessa ja niistä voidaan ilmoittaa toiminnanharjoittajalle etukäteen, jotta tämä voi olla mukana tarkastuksessa. Tarkastukset voidaan tehdä myös ilman ennakoilmoitusta. Tarkastuksessa huomioidaan, että kohteessa toimitaan siten, kuin lupaa annettaessa on edellytetty. Lisäksi tarkastetaan kohteen ympäristölupaan liittyvät määräykset ja mahdolliseen tarkkailuun liittyvät asiat. Tarkastuksesta tehdään aina muistio. Lisäksi suunnitelmalliseen valvontaan kuuluu vuosiraporttien ja muiden vaadittujen selvitysten tai seurantatietojen tarkistamista.

Pälkäneen kunnan valvontaohjelmassa toiminnanharjoittajat on jaettu kolmeen valvontaluokkaan perustuen riskien arviointiin. Erityisesti ohjelmassa on huomioitu pohjavesialueet ja niillä sijaitsevat toimijat, joiden kohdalla valvontatiheys on useammin. Loput toimijoista jaetaan kahteen valvontaluokkaan riskien arvioinnin pohjalta, näissä kahdessa luokassa valvontaa suoritetaan joko kerran kolmessa tai viidessä vuodessa.

Toinen valvonnan muoto on muiden kuin lupavelvollisten tai rekisteröintivelvollisten toiminnanharjoittajien tarkastukset ja valvonta, jota ei voida suunnitella etukäteen. Tarkastukset lupavelvollisiin kohteisiin esimerkiksi hakemusvaiheessa, poikkeustilanteessa, valitustapauksessa, toiminnan muuttuessa tai uusintatarkastukset, määräaikaistarkastuksessa ilmenneiden puutteiden johdosta, ovat lupavelvollisten kohteiden valvontaa, mutta tätä valvontaa ei pystytä etukäteen suunnittelemaan. Muiden kuin lupavelvollisten toiminnanharjoittajien valvontaa suoritetaan ympäristönsuojelun harkinnan ja resurssien mukaan, ensisijaisesti niissä kohteissa, joissa voidaan olettaa aiheutuvan ympäristön pilaantumisen vaaraa. Tällaisia kohteita voivat olla esimerkiksi autokorjaamot, jotka eivät tarvitse toiminnalleen ympäristölupaa, mutta käsittelevät kemikaaleja ja vaarallisia jätteitä ja, joiden toiminnasta voi aiheuttaa ympäristön pilaantumisen vaaraa. Valvontaa voidaan suorittaa myös esimerkiksi eläinsuojilla, jotka jäävät ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle. Tarkastuksia voidaan tehdä toimialoittain tai alueittain.

3.1. Luvanvaraiset, ilmoituksenvaraiset ja rekisteröitävät toiminnot

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontaan kuuluvia luvanvaraisia toimintoja on yhteensä 30 kpl. Vuonna 2020 ei ole tullut vireille uusia ympäristölupahakemuksia. Ympäristöluvan- ja ilmoituksenvaraisten sekä rekisteröitävien toimintojen valvonta perustuu pitkälti aiempaan, vuonna 2015, tehtyyn valvontaohjelmaan, jota henkilöstövaihdoksista johtuen on tarpeen päivittää ja tehdä selvitystä sen ajantasaisuudesta. Tämän suunnitelman voimassaolon aikana on tarpeen saattaa ajan tasalle listaus ympäristöluvan- ja ilmoituksenvaraisista sekä rekisteröitävistä toiminnoista ja päivittää valvontaohjelmaa tarvittaessa tilanteen mukaiseksi. Tiedossa on esimerkiksi toimintaa, joka on ilmoituksenvaraista, mutta toimijoihin ei vielä ole oltu yhteydessä. Vireille tulevat asiat voidaan päivittää valvontaohjelmaan selvitysten ja tulevien lupien ja ilmoitusten perusteella.

ELY-keskuksen valvonnassa aikaisemmin olleet, lakimuutoksen myötä kunnan valvontaan siirtyvien kohteiden valvontavastuu on siirtynyt 1.1.2020. Kohteita kunnan valvontaan siirtyi yksi eläinsuoja.

3.2. Ympäristönsuojelulain mukaan ilmoitusvelvolliset kertaluontoiset toiminnot

Ympäristönsuojelulain mukaan melua ja tärinää aiheuttavasta kertaluonteisesta toiminnasta tulee tehdä ilmoitus (YSL 118 §). Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tekee ilmoituksen perusteella päätöksen. Viranomaisen mahdollisuudet puuttua toimintaan rajoittuvat lähinnä kehotuksiin tai erityisen merkittävän haitan osalta hallintopakon käyttöön. Melua ja tärinää aiheuttavien toimintojen osalta ei tehdä suunnitelmallista valvontaa.

Myös koeluonteisesta toiminnasta (YSL 119 §) tulee tehdä ilmoitus. Koeluontoisen toiminnan tarkastustarpeen määrittämisessä otetaan huomioon toiminnan ajallinen kesto ja toimintaan liittyvät ympäristöriskit. Toiminta pyritään tarkastamaan ainakin kerran toiminta-aikana.

Poikkeuksellisista tilanteista (YSL 120 § ja 123 §) tulee tehdä ilmoitus ympäristönsuojeluviranomaiselle. Luvanvaraisessa ja rekisteröitävässä toiminnassa poikkeuksellinen tilanne vaatii usein tarkastuksen tekemistä jo ennen kuin ilmoituksesta voidaan tehdä päätöstä. Muiden kuin luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen osalta tarkastuksen tekeminen poikkeuksellisista tilanteista tehdyn ilmoituksen johdosta edellyttää tapauskohtaista arviointia. Onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa tarkastus tehdään aina, jos on aihetta olettaa, että terveyshaittaa tai muuta ympäristön pilaantumista aiheutuu.

3.3. Ympäristönsuojelulain mukaiset muut valvonta-asiat

Poikkeamislupahakemuksia kuntien ympäristönsuojelumääräyksistä tulee käsiteltäväksi vaihteleva määrä vuosittain. Poikkeamislupa voi koskea esim. käytöstä poistetun öljysäiliön jättämistä maahan tai jätevesien käsittelyyn liittyviä asioita. Tarkastuskäynnin tarve on arvioitava tapauskohtaisesti.

Haitankärsijän ilmoituksesta vireille tulevissa valvonta-asioissa käydään ilmoitusta koskeva toiminta tarkastamassa ja arvioidaan toiminnasta aiheutuva haitta ja tarvittavat toimenpiteet. Tarvittaessa toiminnanharjoittajaa voidaan kehottaa ryhtymään toimenpiteisiin. Myös ympäristönsuojelulain mukainen määräys rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemiseksi (YSL 175 §) ja määräyksen tehosteena hallintopakon käyttö voi tulla kyseeseen, mikäli pelkkä kehoitus on riittämätön. Myös yksittäisiä määräyksiä esimerkiksi pilaantumisen ehkäisemiseksi voidaan antaa ympäristönsuojelulain nojalla muuta kuin ympäristöluvanvaraista tai rekisteröitävää toimintaa koskien (YSL 180 §).

3.4. Muu ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluva valvonta

Muun ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvan valvonnan piiriin kuuluvat:

- Maa-aineslain mukainen valvonta
- Jätelain mukainen valvonta
- Vesilain mukainen valvonta
- Vesiliikenne- ja maastoliikennelain mukainen valvonta
- Vesihuoltolain mukaiset tehtävät
- Ulkoilulain (606/1973) mukainen valvonta
- Kemikaalilain mukainen valvonta

4. Riskinarviointi ja valvontaluokkiin jakaminen

Jotta valvontakohteet voidaan sijoittaa valvontaohjelmaan, täytyy niille tehdä riskiarviointi valvontaluokan selvittämiseksi. Valvontaluokan mukaan määräytyy kohteessa suoritettavien määräaikaistarkastuksien väli. Riskinarvioinnissa otetaan huomioon itse toiminnasta aiheutuvat riskit ja kohteen sijainnista aiheutuvat riskit. Riskien, joista voi aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa sekä päästöistä aiheutuvaa terveyshaittaa, toteutumisen todennäköisyys ja pilaantumisen merkittävyys vaikuttavat riskin painottamiseen. Ympäristön pilaantumista ja päästöistä aiheutuvaa terveyshaittaa voivat aiheuttaa seuraavanlaiset riskit: melu ja tärinä, päästö ilmaan, päästö viemäriin, pöly, päästö pintavesiin, päästö pohjaveteen, roskaantuminen ja epäsiisteys ja päästö maaperään. Riskiarvioinnissa tulee ottaa huomioon, mitkä ovat mahdollisen päästön todennäköisyys, määrä ja haitallisuus. Näiden riskien aiheuttamaa mahdollista ympäristön pilaantumisen riskiä voidaan lisäksi arvioida sen mukaan onko kyseessä terveyshaitta ja/tai haitta luonnolle, viihtyisyyden ja virkistys- tai kulttuuriarvojen vähentyminen tai yksityisen tai yleisen edun loukkaaminen.

Lisäksi voidaan riskiarvioinnissa ottaa huomioon kokemuksiin perustuvaa arviointia. Valvontahistorian tai muiden aiempien kokemusten perusteella arvioidaan miten annettuja lupaehtoja on noudatettu, onko kohteesta tehty yhteydenottoja tai onko toiminnassa tunnistettu puutteita esimerkiksi poikkeustilanteisiin varautumisessa. Jos jokin kohteista on tunnistettu sellaiseksi, jossa riski ympäristövahinkoon on suurempi, voidaan se nostaa korkeampaan valvontaluokkaan, kuin muut saman alan laitokset.

Pälkäneen kunnan tapauksessa riskinarvioinnissa on otettu erityisesti huomioon alueella sijaitsevat pohjavesialueet ja niihin liittyvät riskit. Valvontaohjelma on tehty siten, että ensimmäiseen valvontaluokkaan, jossa määräaikaistarkastukset suoritetaan kahden vuoden välein, kuuluvat esimerkiksi kaikki pohjavesialueella sijaitsevat laitokset. Tällaisia toimijoita on toiminta-alueella yhteensä 5. Lisäksi on viisi kiviaineksen murskaukseen liittyvää ympäristölupaa, jotka sijaitsevat pohjavesialueella, mutta ne on sijoitettu luokkaan kaksi. Seuraavaan valvontaluokkaan, eli kolmen - viiden vuoden välein tarkastettaviin, kuuluvat toiminta-alueella suuremmat autopurkamot sekä orgaanisia liuottimia toiminnassaan käyttävä yritykset. Viimeiseen valvontaluokkaan, eli kuuden - kahdeksan vuoden välein tarkastettaviin, kuuluvat muut toiminnot esimerkiksi eläinsuojat.

5. Valvontaohjelma

Luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista on YSL 168 §:n nojalla laadittava valvontaohjelma. Valvontaohjelma tehdään vuosittain. Ohjelma tehdään kohdassa 4 kuvattuun riskinarviointiin ja valvontaluokkiin jakamiseen perustuen. Valvontaohjelma muodostuu laitosluettelosta, joka sisältää laitospohjaisen suunnitelman

kalenterivuoden aikana tehtävistä tarkastuksista ja mahdollisista muista suunnitelmallisista valvontatoimenpiteistä. Valvontaohjelmaa päivitetään vuosittain, mahdollisten muutosten perusteella.

Valvontaohjelma on ei-julkinen asiakirja sillä se sisältää toimenpide- ja kohdeluettelon, jonka julkistaminen saattaa hallintolain 39 §:n tarkoittamalla tavalla heikentää valvonnan tavoitteiden toteutumista. Toiminnanharjoittajilla on kuitenkin oikeus saada tietää laitoksensa valvontaluokka ja sen määräytymisen perusteet

Valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkastuksista ja muusta valvontaohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta sekä tarkastuksista, jotka ovat tarpeen YSL 175 tai 176 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi taikka 181 §:ssä tarkoitetun toiminnan keskeyttämisen valvomiseksi peritään maksu Pälkäneen kunnan rakennus- ja ympäristöjaoston (RYJA 11.9.2019 § 57) hyväksymän ympäristönsuojelun maksutaksan mukaisesti.

6. Valvonnan resurssit

Rakennus- ja ympäristöjaoston alaisena toimivassa ympäristönsuojeluyksikössä työskentelee yksi viranhaltija. Ympäristönsuojelun tehtävien hoitamiseen on käytettävissä yksi henkilötyövuosi. Valvontaa toteutetaan muiden tehtävien ohella. Suunnitelmallisen valvonnan ohella ympäristönsuojeluviranomaisen on huolehdittava myös monista muista tehtävistä, kuten lupien ja ilmoitusten sekä erilaisten toimenpidepyyntöjen kuten lausuntopyyntöjen käsittelystä. Ne joudutaan priorisoimaan usein valvonnan edelle. Näiden tehtävien määrä vaihtelee vuosittain eikä niiden tarkka ennakointi ole mahdollista.

6.1. Priorisointi

Ympäristönsuojelun henkilöstömäärä ei riitä nykyisillä henkilöstöresursseissa kaikkien yksikön vastuulla olevien lakisäateisten tehtävien hoitamiseen viivytyksettä. Valvontatehtäviä onkin käytännössä välttämätöntä priorisoida. Priorisointi tarkoittaa kuitenkin sitä, että asioiden käsittely viivästyy paitsi valvonnassa, myös lupakäsittelyissä ja muissa tehtävissä.

Ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävien lakisäateisyyden vuoksi ei ole mahdollista jättää mitään tehtäväaluetta kokonaan hoitamatta. Esimerkiksi lausuntojen antamista ja toimenpidepyyntöjen käsittelyä on rajattava vain ympäristönsuojelun kannalta olennaisimpiin ja kiireellisimpiin asioihin. Muiden tehtävien osalta priorisointi koskee lähinnä käsittelyjärjestyksen määrittämistä, jolloin ympäristön kannalta vähemmän merkityksellisten asioiden käsittely pitkittyy.

Lupavalvonnassa priorisointia toteutetaan valvontasuunnitelman ja -ohjelman mukaisesti laitoskohtaiseen riskinarviointiin perustuen. Muissa vireillepanoasioissa priorisoidaan

kirjalliset vireillepanot sekä viranomaisen itse käynnistämät asiat näiden kiireellisyys huomioon ottaen saapumisjärjestyksessä. Valvonta-asioissa kiireellisimpinä voidaan pitää sellaisia asioita, jotka koskevat esimerkiksi pohjavesialueille sijoittuvaa toimintaa, merkittävää määrää vaarallisia jätteitä, terveyshaittoja tai merkittäviä viihtyvyyshaittoja sekä laaja-alaisia tai laajenevia haittoja aiheuttavaa toimintaa. Tyypillinen esimerkki valvonnan priorisoinnista on jätelain mukaisten valvontatoimenpiteiden priorisointi aiheutuvien vaikutusten laajuuden ja ympäristöriskien merkittävyyden mukaisesti.

6.2. Delegoinnit

Tehokas valvontatoiminta edellyttää aina ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallan osittaista delegointia viranhaltijoille. Ympäristönsuojelulaissa, maa-aineslaissa ja jätelaissa tarkoitettulla viranomaisella tai sen määräämällä viranhaltijalla on valvontatehtävän hoitamiseksi oikeus tehdä tarkastuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä (Ympäristönsuojelulaki 83 §, Maa-aineslaki 14 § ja Jätelaki 123 §). Lainsäädäntö sisältää säännöksiä tilanteisiin, joissa valvontaviranomaisen on ryhdyttävä välittömiin valvontatoimiin. Näissä tilanteissa viranhaltija, jolle toimivalta on delegoitu, voi antaa määräyksiä tai keskeyttää toiminnan kiireellisessä tapauksessa. Pälkäneen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen (rakennus- ja ympäristöjaosto) on siirtänyt toimivaltaansa ympäristönsuojelun viranhaltijalle liitteen x mukaisesti

7. Viranomaisten yhteistyö

Ympäristönsuojelulainsäädännön valvonnassa tehdään monien viranomaisten kanssa säännöllistä yhteistyötä.

7.1. Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus

Ympäristönsuojeluasetuksen (713/2014) 39 §: n mukaan lupa- ja valvontaviranomaisten on oltava keskenään riittävässä yhteistyössä. Ympäristönsuojelulain mukaisia valvontaviranomaisia ovat ELY-keskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. ELY-keskus on varannut kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle mahdollisuuden olla läsnä osassa lupa- ja valvontatarkastuksissa.

Jätelain 24 §:n mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat ELY-keskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Lähtökohtaisesti yleisten valvontaviranomaisten toimivalta on rinnakkainen, mutta jätelaissa on erikseen säädetty joistakin tehtävistä, joissa toimivalta on vain nimetyllä valvontaviranomaisella.

Vesilaissa tarkoitettuina valvontaviranomaisina toimivat ELY-keskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen vesilain 1 luvun 7 §:n nojalla. Valvontaviranomaisilla on rinnakkainen toimivalta valvonta-asioissa.

7.2. Aluehallintovirasto

Aluehallintovirasto toimii valtion ympäristölupaviranomaisena ja vesilain mukaisena lupaviranomaisena. Lisäksi aluehallintovirasto käsittelee toimivaltaansa kuuluvat ilmoituksenvaraista toimintaa koskevat asiat. Aluehallintovirasto tukee kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimintaa toimialaansa kuuluvissa asioissa. Aluehallintovirasto käyttää myös vesilain mukaista hallintopakkoa, vaikkei muuten toimikaan ympäristönsuojelulain eikä vesilain mukaisena valvontaviranomaisena.

7.3. Rakennusvalvonta, kaavoitus ja tekninen toimi

Roskaamis- ja rakennuspaikan käyttämiseen ympäristöä rumentavalla tavalla liittyvissä asioissa ympäristönsuojeluviranomainen suorittaa valvontaa yhdessä rakennusvalvonnan kanssa. Rakennusvalvonnan tehtäviin kuuluvat tapaukset, jotka liittyvät rakennusjärjestyksessä säädetyn tai maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) rikkomiseen ja ympäristönsuojeluviranhaltija käsittelee jätelain tarkoittamat roskaamistapaukset. Rakennusvalvonnan kanssa tehdään yhteistyötä myös rakennus- ja maisematyölupahakemuksiin sekä jätevesijärjestelmien rakentamiseen liittyen.

Kaavoituksen kanssa tehdään yhteistyötä yleis- ja asemakaavojen valmisteluun liittyen. Teknisen toimen kanssa yhteistyötä tehdään esimerkiksi vesihuollon järjestämiseen liittyen.

7.4. Terveystoimintaviranomainen

Pälkäneen kunnan ympäristöterveydenhuollon palvelut tuottaa Tampereen kaupunki. Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat Tampereen ja Pälkäneen lisäksi Orivesi, Kangasala, Juupajoki, Valkeakoski, Urjala ja Akaa. Ympäristöterveyshuollon kanssa voidaan tehdä yhteistarkastuksia kohteisiin, joista saattaa aiheutua myös terveyshaittaa. Tarkastukset liittyvät tavallisesti meluun, savuun tai haittaeläimiin. Terveystoimintaviranomaiselta pyydetään lakisääteiset lausunnot muun muassa ympäristölupiin ja vesihuoltolain vapautushakemuksiin.

7.5. Tukes ja pelastusviranomainen

Valvontayhteistyötä Tukesin ja pelastuslaitoksen kanssa tehdään kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin valvonnassa sekä muussa kemikaalivalvonnassa. Lisäksi yhteistyötä voidaan tehdä liittyen öljysäiliöiden määräaikaistarkastuksiin. Ympäristövahingon sattuessa yhteistyötä tehdään pelastuslaitoksen kanssa. Tällaisia tilanteita ovat muun muassa öljy- ja kemikaalivahingot, tehdaspalot tai liikenneonnettomuudet. Pelastusviranomainen aloittaa ensisijaisesti ympäristövahingon torjunnan. Ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävänä on tehdä

maastotarkastus, arvioida ympäristön vahinkotilanne ja tarvittavat toimenpiteet.

7.6. Jätehuoltoviranomainen

Pälkäneellä jätehuoltoviranomaisena toimii alueellinen jätehuoltolautakunta, joka on 17 kunnan yhteinen toimielin. Jätehuoltolautakunnan toimialue kattaa Pälkäneen lisäksi Hämeenkyrön, Ikaalisten, Juupajoen, Kangasalan, Lempäälän, Mänttä-Vilppulan, Nokian, Oriveden, Parkanon, Pirkkalan, Ruoveden, Sastamalan (entisen Mouhijärven ja Suodenniemen osalta), Tampereen, Vesilahden, Virtain ja Ylöjärven kunnat.

Jätehuoltoviranomainen vastaa jätelain mukaisista jätehuollon viranomaistehtävistä kuten esimerkiksi jätehuoltomääräysten laatimisesta ja niistä myönnettävistä poikkeuksista. Jätehuoltoviranomainen päättää kuntavastuullisten jätehuoltopalvelujen jätetaksasta ja tekee päätökset jätemaksujen kohtuullistamisesta. Jätelain noudattamisen ja jätehuoltomääräysten yleinen valvonta kuuluu ympäristönsuojeluviranomaisille. Yhteistyötä tehdään valvontatehtäviin ja jätehuoltorekisteriin liittyen sekä osallistumalla viranomaisneuvotteluihin.

7.7. Muu yhteistyö

Muita yhteistyöviranomaisia kunnan ympäristönsuojeluviranomaistehtävien hoidossa ovat muun muassa maatalouskohteiden osalta maaseututoimi sekä elintarviketurvallisuusvirasto Evira, vesihuoltolain ja jätelain valvonnassa kuntien vesi- ja jätehuoltolaitokset sekä laittomiin kaatopaikkoihin ja jätteen kansainvälisiin siirtoihin liittyen Tulli ja Suomen ympäristökeskus. Naapurikuntien ympäristönsuojeluviranomaisten kanssa tehdään yhteistyötä paitsi kuntien rajat ylittävissä valvonta-asioissa myös yleisesti osaamisen kehittämiseksi.

Mahdollisissa ympäristönsuojelulainsäädännön tai sen nojalla annettujen säännösten rikkomistapauksissa ympäristönsuojelu harkitsee ilmoituksen tekemistä poliisille. Esitutkintaprosessin aikana tehdään yhteistyötä poliisin kanssa.

8. Valvontasuunnitelman seuranta ja päivitys

Valvontasuunnitelman toteutumista seurataan vuosittain ja suunnitelma päivitetään tarvittaessa.